

Мінкульт презентував Координаційний центр з евакуації загрожених колекцій

4.9.2026 - | Ministerstvo kultury ta informpolityky

Міністерство культури України презентувало Координаційний центр з евакуації загрожених колекцій. Центр допомагатиме організовувати безпечне переміщення предметів Музейного фонду з територій, де існує загроза їх пошкодження або втрати, та забезпечувати належні умови тимчасового зберігання.

Переглянути фото

У презентації взяли участь: Віцепрем'єр-міністерка України з гуманітарної політики України – Міністерка культури України **Тетяна Бережна**, перший заступник Міністра культури України **Іван Вербицький**, директор напрямку «Соціальна згуртованість» Програми «Партнерство за сильну Україну» **Натан Сміт** та директорка Координаційного центру з евакуації загрожених колекцій **Ольга Сало**, музейники, експерти та медіа.

Тетяна Бережна наголосила, що створення Координаційного центру з евакуації загрожених колекцій має зробити захист культурних цінностей більш системним і перетворити ухвалені державою рішення на конкретні практичні дії.

«Для Міністерства культури збереження української культурної спадщини є одним із ключових пріоритетів. Від початку повномасштабного вторгнення нам вдалося евакуювати понад 750 тисяч музейних експонатів. Водночас масштаб загроз вимагає системної роботи. Створення Координаційного центру — це практичний крок, який дає нам необхідну спроможність реалізовувати встановлені правила евакуації та досягати конкретного результату», — зазначила Тетяна Бережна.

Створення Центру стало наступним практичним кроком після того, як у лютому 2026 року Кабінет Міністрів України врегулював питання тимчасової евакуації та подальше повернення культурних цінностей державної частини Музейного фонду України в умовах воєнного стану. Постанова встановила правові рамки евакуації культурних цінностей в умовах воєнного стану, передбачила обов'язкове вивезення музейних предметів із прифронтових територій, визначила принципи їх розміщення у безпечніших місцях та систему трьох черг пріоритетності.

Водночас практичне виконання цих вимог потребує значних ресурсів і спеціальних знань. Серед основних викликів — пріоритизація музейних предметів, їх безпечний демонтаж, пакування та консервація, складна логістика, облаштування місць зберігання, а також потреба у кращій координації між музеями, що евакуюють фонди, та установами, які їх приймають.

«Постанова дала нам необхідний правовий механізм, тепер наше завдання — забезпечити його практичну реалізацію. Евакуація музейної колекції — це складна професійна операція, де помилка може коштувати втрати унікального предмета. Саме тому Центр стане точкою координації між музеями, Мінкультом, місцевою владою, експертами та місцями евакуації», — наголосив Іван Вербицький.

Координаційний центр надаватиме консультації на всіх етапах евакуації та тимчасового зберігання, залучатиме реставраторів, таксидермістів, фахівців із пакування та перевезення. Допомога може бути як точковою, так і передбачати комплексний супровід — від

документального оформлення та пріоритизації до координації логістики, пошуку безпечного місця тимчасового зберігання та підготовки такого місця.

Натан Сміт наголосив, що культурна ідентичність є однією з ключових опор України, її стійкості та спротиву. За його словами, робота з культурною спадщиною — це як захист об'єктів і місць, так і збереження української ідентичності та того, що робить Україну Україною.

«Координаційний центр є важливим кроком у захисті культурної спадщини України. Він відіграватиме важливу роль у координації роботи музеїв, а також сприятиме збереженню та захисту культурної спадщини. Йдеться, зокрема, про технічну допомогу для документування, переміщення та евакуації, збереження і забезпечення безпеки культурної спадщини. Ми продовжуємо співпрацювати з Україною у сфері культурної спадщини і будемо продовжувати цю співпрацю в майбутньому», — сказав Натан Сміт.

Робота Центру побудована за принципом «єдиного вікна». Після звернення музею оператор передає запит профільному менеджеру, який уточнює потреби та за необхідності залучає відповідних експертів. У складних випадках передбачена взаємодія з Міністерством культури України, обласними та військовими адміністраціями, а також виїзд менеджерів і фахівців безпосередньо до музеїв або місць тимчасового зберігання.

«Евакуація музейних колекцій потребує значно більшої координації між музеями та потенційними місцями збереження. Дуже часто керівники музеїв змушені самотійно вирішувати проблеми, і саме тут Координаційний центр може допомогти — надати консультацію та стати якісним посередником, щоб для колекцій були знайдені належні умови збереження. Ми супроводжуватимемо цей процес на всіх етапах — від визначення потреб музею та підготовки колекції до евакуації до організації відповідного місця тимчасового зберігання», — розповіла Ольга Сало.

Пріоритет у роботі Центру надаватиметься установам із прифронтових регіонів, водночас консультаційна підтримка буде доступною для всіх музеїв. Центр працюватиме виключно із предметами державної частини Музейного фонду України — захист приватних колекцій не належить до його завдань. Окрема увага приділятиметься конфіденційності: інформація про музеї, місця зберігання, склад та переміщення колекцій не розголошуватиметься.

Офіс Координаційного центру працюватиме у Києві. Для музеїв також запущена контактна лінія: +38 077 015 27 55, доступна також у WhatsApp.

Координаційний центр з евакуації загрожених колекцій діятиме у партнерстві з ГО “Museum for change” та за підтримки Програми «Партнерство за сильну Україну», яку фінансують уряди Великої Британії, Естонії, Канади, Норвегії, Фінляндії, Швейцарії та Швеції.

<https://mincult.gov.ua/news/minkult-prezentuvav-koordynacijnyj-czentr-z-evakuacziyi-zagrozhenyh-kolekcziy>